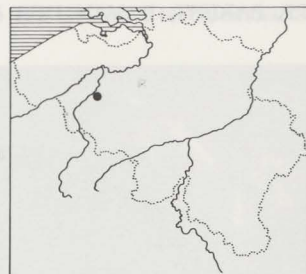

J.P. PARENT, P. VAN DER PLAETSEN & J. VANMOERKERKE

Neolithisch site aan de Donk te Oudenaarde

Interimverslag 1986

met een bijdrage van M. VAN STRYDONCK

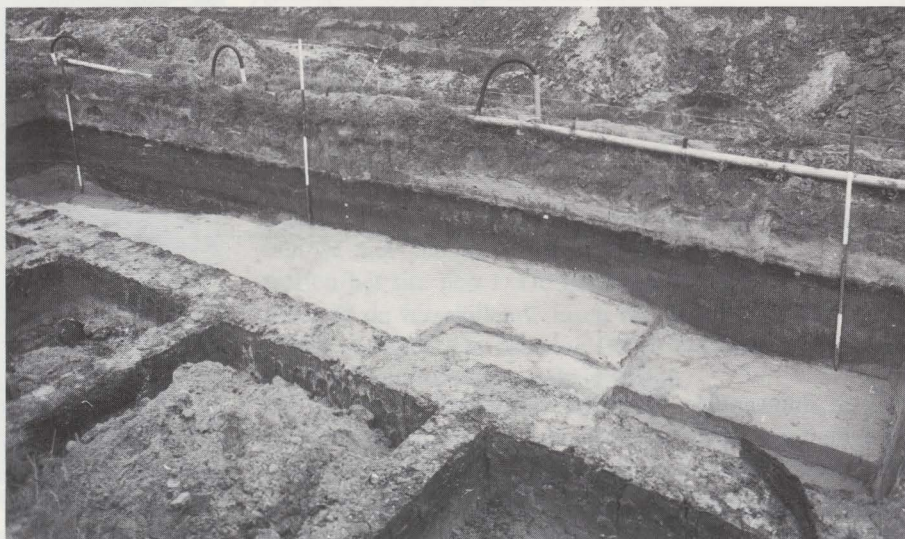
Eind 1985 was het onderzoek van een nog resterend en bedreigd neolithisch site (neo 5) aangevat. De oorspronkelijk in 1985 geplande ontzanding van deze zone werd uiteindelijk een jaar uitgesteld zodat, in afspraak met de aannemer Meganck, nog een nieuwe campagne kon gestart worden. Een droogzuiginstallatie liet een gedetailleerd stratigrafisch onderzoek toe. Uiteindelijk kon bijna het volledige site onderzocht worden.

Aan de basis van de noordelijke helling van een donk had zich een dik archeologisch pakket afgezet. Het vondstenmateriaal bevond zich ontegensprekelijk in de oorspronkelijke stratigrafische kontekst. De opvallendste structuren zijn een aantal grote diepe kuilen (fig. 1). Van enkele lichte depressies is het niet duidelijk of zij door menshand gegraven werden of een natuurlijke oorsprong kenden. Verder werden een viertal goed bewaarde houten palen ingetekend, samen met een aantal paalkuilen. Het geheel laat echter geen rekonstruktie van een structuur toe.

Uit het pleistocene zand vermelden we enkele, vermoedelijk, mesolitische artefakten. Boven dit zand bevindt zich

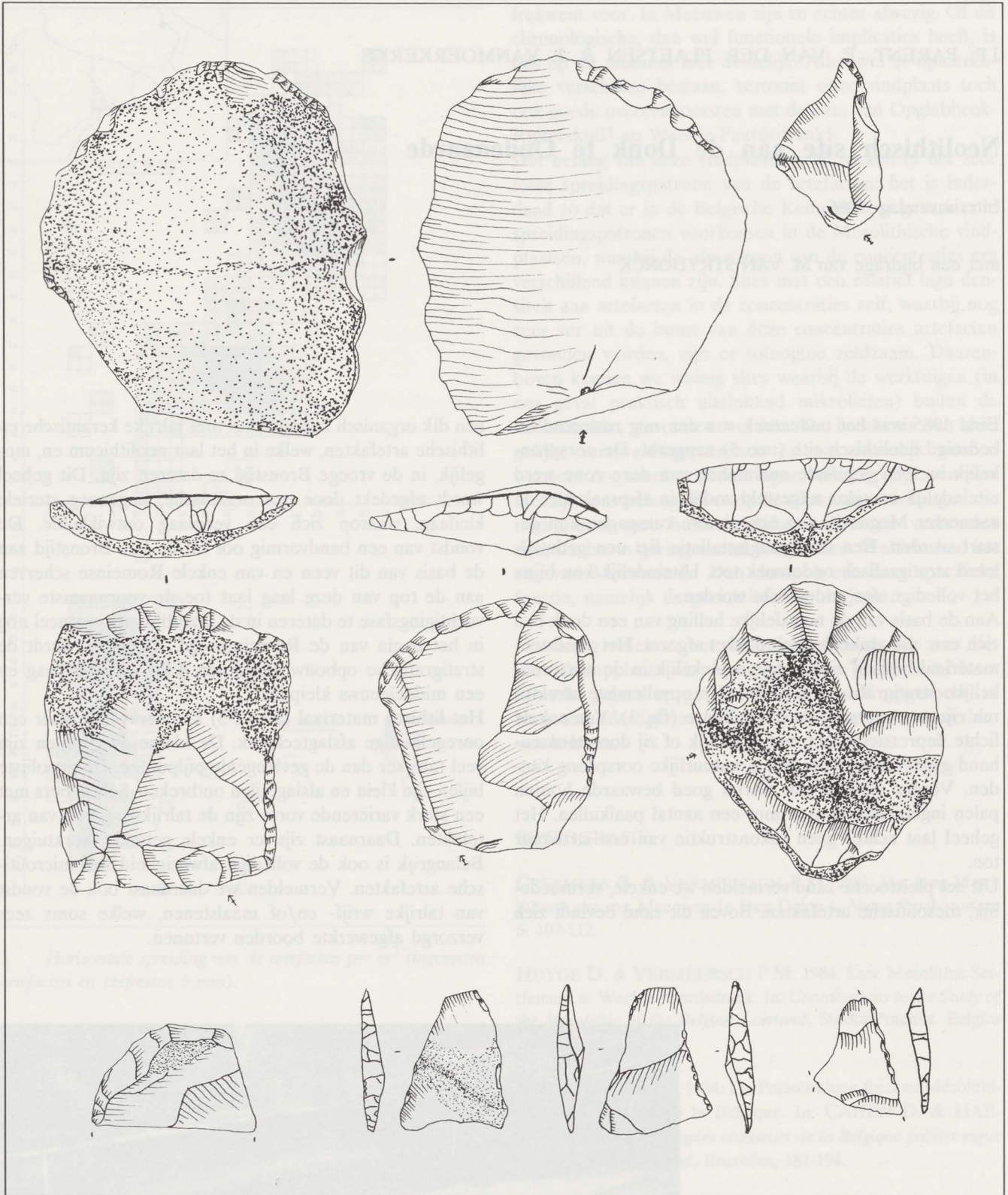
een dik organisch lagenpakket met talrijke keramische en lithische artefakten, welke in het laat neolithicum en, mogelijk, in de vroege Bronstijd te dateren zijn. Dit geheel wordt afgedekt door een organische, nagenoeg steriele kleilaag, waarop zich een veenlaag ontwikkelde. De vondst van een bandvormig oor uit de late Bronstijd aan de basis van dit veen en van enkele Romeinse scherven aan de top van deze laag laat toe de voornaamste verwochtigingsfase te dateren in de IJzertijd en eventueel nog in het begin van de Romeinse tijd. Tenslotte wordt de stratigrafische opbouw afgesloten door een zandlaag en een middeleeuws kleipakket.

Het lithisch materiaal (afb. 2-3) kenmerkt zich door een onregelmatige afslagtechniek. De kleine dwarspijlen zijn veel talrijker dan de gevleugelde pijlpunten. De gepolijste bijlen zijn klein en afslagbijlen ontbreken. Schrabbers met een sterk variërende vorm zijn de talrijkste groep van artefakten. Daarnaast zijn er enkele getande werktuigen. Belangrijk is ook de volledige afwezigheid van microlithische artefakten. Vermelden we daarnaast ook de vondst van talrijke wrijf- en/of maalstenen, welke soms zeer verzorgd afgewerkte boorden vertonen.

1 Algemeen zicht op het site Neo 5.

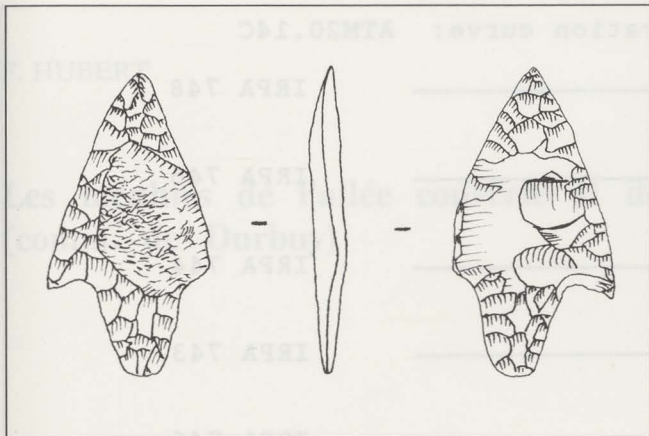
2 Lithisch materiaal. Sch. 1/1.

Bij de dunwandige keramiek vermelden we vooral een fragment van een kraagflesje en keramiek in de bekertraditie, versierd met paarsgewijs geplaatste nagelindrukken. Bij het dikwandig materiaal moeten we vooral wijzen op recipienten met naar buiten gebogen randen met eronder

dikke opgelegde banden. Sommige van deze randfragmenten zijn doorboord. Vermelden we tenslotte ook enkele scherven met ingegroefde lijnen.

De vooropgestelde datering op basis van vergelijkingsmateriaal wordt bevestigd door een ^{14}C datering uitge-

3 Gevleugelde pijlpunt. Sch. 1/1.

5 Detail van een hoefafdruk.

voerd door M. Van Strydonck: IRPA 748: 4.160 ± 65 BP / 2.887-2.617 cal BC¹.

Niettegenstaande de afwezigheid van botmateriaal, op enkele verbrande resten op de bodem van een van de kuilen na, hebben dieren toch een aantal sporen nagelaten. Zo werden een groot aantal pootafdrukken van evenhoevigen (runderen, schapen en/of geiten) genoteerd, voornamelijk gekoncentreerd in de grootste kuil (afb. 4-5). Hieruit menen wij dan ook te kunnen afleiden dat dit spoor misschien als een veedrenkplaats dienst deed.

4 Door evenhoevigen vertreden bodem.

In het licht van de opgravingsgegevens van de andere neolithische Donksites menen wij hier ook niet met een permanente woonplaats te doen te hebben. Deze vindplaats dient eerder als een zgn. 'special activity site' aanzien te worden. Zo werd duidelijk aangetoond dat deze lieden de vallei opzochten om er te jagen en hun vee te weiden. De pollenanalyses wijzen eerder op landbouw buiten het alluvium. Ook het veelvuldig voorkomen van wrijf- en/of maalstenen en het afwijkende werktuigenarsenaal zouden kunnen wijzen op een speciale status van dit en de andere sites.

Ondanks het opgravingswerk werd het volgen van de snel vorderende graaf- en ontzandingswerken niet verwaarloosd. In 1986 werden namelijk de resterende 25 ha van het terrein voor uitbating klaargelegd. Het waren vooral de geomorfologen en de bodemkundigen die hier actief waren. Zo kon de evolutiegeschiedenis van de Scheldegeul en het ontstaan van de zandige opduikingen (zgn. kronkelwaards of *point bars*) onderzocht worden. In het gehele areaal werd slechts één nieuw, midden-neolithisch, site aangetroffen. Dit is nog relatief onbedreigd en het onderzoek ervan wordt voor de zomer van 1987 gepland. Ook bij deze campagne wordt geopteerd voor een verdergezet bio-archeologisch onderzoek.

¹⁴C-DATERINGEN VAN HET SITE NEO 1

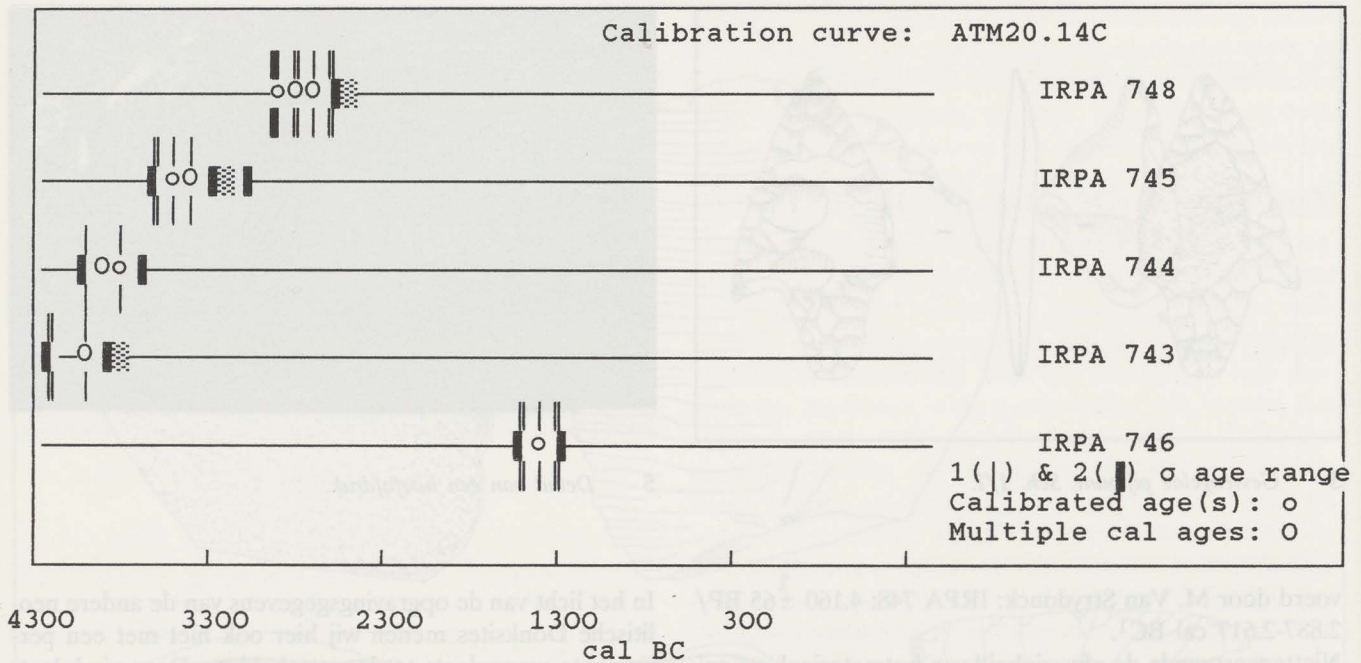
door M. VAN STRYDONCK²

Omwille van het belang van de volgende dateringen kunnen we niet nalaten deze nu reeds te publiceren. Ze betreffen het site neo 1. De dateringen IRPA 743, 744, 745 slaan op de verschillende fasen van de midden-neolithische kuilen en lagen. De datering IRPA 746 slaat op het veen dat het neolithisch lagenpakket afsluit.

1 Calibratie volgens Pearson *et al.* 1986.

2 Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium, Jubelpark 1, 1040-Brussel.

6 Calibratiecurven van de ^{14}C -dateringen.

IRPA 743	5.240 $\pm$ 70 BP	4.223-3.991 cal BC ³
IRPA 744	5.050 $\pm$ 70 BP	3.970-3.781 cal BC ³
IRPA 745	4.670 $\pm$ 70 BP	3.607-3.358 cal BC ³
IRPA 746	3.130 $\pm$ 60 BP	1.493-1.325 cal BC ⁴

Van de gecalibreerde ouderdommen werden enkel de boven- en ondergrens van het 1 σ bereik gegeven⁵. De resultaten zijn gegroepeerd in fig. 6⁶. Zij toont duidelijk dat bijna alle resultaten meerdere snijpunten met de calibratiecurve hebben. Belangrijker is echter het feit dat, vooral indien wij de 2 σ reikwijdte beschouwen, de dateringen een coherent geheel vormen. Deze coherentie wordt nog versterkt indien we het reeds vroeger gedateerde staal bij de reeks voegen: IRPA 667: 4.990 $\pm$ 70 BP.

Vermeldenswaardig is tevens het feit dat dit bereikt werd op materialen van verschillende oorsprong:

- IRPA 667 hout;
- IRPA 743 organisch afschraapsel van de binnenzijde van een pot;
- IRPA 744 buitenste jaarringen van een balkschijf;
- IRPA 745 kleinhout;
- IRPA 746 veen;
- IRPA 748 sterk verspreide houtskool in zand.

3 Zie noot 1.

4 Calibratie volgens Pearson & Stuiver 1986.

5 Van Strydonck 1987.

6 Stuiver & Reimer 1986.

Het enige materiaal dat een veel jongere datering gaf is afkomstig van de veenlaag die het geheel afsloot.

BIBLIOGRAFIE

DE CEUNYNCK R., VAN DER PLAETSEN P., VANMOERKERKE J., VAN STRYDONCK M. & VERBRUGGEN C. 1985: Neolithicum - Bronstijdvondsten aan de Donk te Oudenaarde, *Archaeologia Belgica* n.r. I-1, 67-79.

VAN DER PLAETSEN P., VANMOERKERKE J. & PARENT J.P. 1986: Mesolithische en neolithische sites aan de "Donk" te Oudenaarde, *Archaeologia Belgica* n.r. II-1, 15-18.

PARENT J.P., VAN DER PLAETSEN P., VANMOERKERKE J. e.a. 1986-1987: Prehistorische jagers en veetelers aan de Donk te Oudenaarde, *VOBOV-Info* nr 24-25, 1-45.

PEARSON G.W. et al. 1986: High-precision ^{14}C Measurements of Irish Oaks to show the natural ^{14}C Variations from AD 1840 to 5210 BC, *Radiocarbon* 28, nr 2b, 911-934.

STUIVER M. & REIMER P.J. 1986: A Computer Program for Radiocarbon Age Calibration, *Radiocarbon* 28, nr 2b, 1022-1030.

VAN STRYDONCK M. 1987: Calbreren van ^{14}C -dateringen, *Archaeologia Belgica* n.r. III, 281-288.